

[A. M. Hansen.]

tilsige vor Medvirkning til en hurtig og velvillig Behandling deraf.

Aidt: Lovforslaget omfatter de private eksamensberettigede Realskoler, Mellem- og Realskoler og Pigeskoler uden for København, Frederiksberg og Gentofte.

Jeg vil gerne fremhæve, at disse Skoler i de forløbne Aartier har løst en stor og smuk Opgave inden for vort Skolevæsen. Vi er jo et eksamenselskende og eksamenskrævende Folk og er blevet det mere og mere. Hvorvidt dette Forhold er et Gode, skal jeg ikke komme ind paa, men netop gennem disse Skoler er det blevet muligt for saa at sige alle i vort Folk, der har Evner dertil, at faa Del i den Undervisning og de Eksaminer, disse Skoler paa Linie med andre giver.

Forholdet er jo det, at de private Eksamensskoler i høj Grad virker som Oplandsskoler. Det er meget almindeligt, at omkring Halvdelen af Eleverne kommer fra Oplandet, ofte fra op imod en Snes forskellige Landkommuner; i nogle Tilfælde endda flere, og her maa man understrege den Sandhed, at Flertallet af disse Børn ingen anden Mulighed har for at faa Del i den højere Undervisning. Men ogsaa for Bybørn har Skolerne ofte den allerstørste Betydning. Er et Barn eller dets Forældre kommet i Uoverensstemmelse med den offentlige Skole, er der Mulighed for, at det kan falde bedre til i en privat Skole. Der er adskillige Eksempler paa, at en Elev ved en saadan Flytning har genvundet sin maaske tabte Arbejdslyst og sin Glæde ved Skolearbejdet, saa han har kunnet gaa ud af Skolen med gode Resultater og i øvrigt er blevet en god og nyttig Samfundsborger.

Det maa ogsaa nævnes, at de private Skoler aflaster de offentlige i betydelig Grad og derved sparer disse for anseelige Udgifter. Dette er da ogsaa for længst erkendt, og Skolerne støttes jo baade af Staten og af Kommunerne. Spørgsmaalet er saa, om den Støtte, der har været ydet, er stor nok, og navnlig om den, der skal ydes gennem nærværende Lovforslag, er god nok og i alle Maader rimelig. Det er klargjort, at den nye Lønningslov i den offentlige Skole og Lærermangelen i øvrigt fuldstændig vil affolke den private Skole for Lærerkrafter, hvis ikke de økonomiske Forhold her bedres.

Sammenligner man Skolernes Forhold efter 1928-Loven og efter Forslaget her, forekommer det mig, at de vil blive stillet for ringe, hvis ikke Forslaget paa flere Omraader kan forbedres en hel Del.

Naar man f. Eks. kun har forhøjet Fri-

pladstilskuddet til 80 Kr., medens det i 1928 fastsattes til 60 Kr., synes jeg, man har været for karrig. Forældrene skal jo betale baade Skolepenge, Bøger og for manges Vedkommende en ofte dyr Befordring. Det bliver altsaa store Udgifter, saadanne Forældre maa sætte sig i, naar de lader deres Børn søge disse Skoler. Jeg ved nok, at Kommunerne i mange Tilfælde giver Støtte, men mange Forældre maa bære Udgiften selv, og samtidig maa de gennem Skatterne være med til at bære Udgifterne ved de offentlige Skoler. Derfor maa Fripladstilskuddet forhøjes en Del, f. Eks. til 90 eller 100 Kr., og jeg haaber, at man i det kommende Udvalg kan enes herom. Det er ganske urimeligt, at Forældre, der er saa heldige at kunne faa deres Børn i Statsskole, kan slippe praktisk talt gratis fra det, medens Forældre, der kun har Privatskolen som Mulighed, maa betale dyrt for deres Børns Undervisning. Skolepengene er vel i Øjeblikket gennemsnitlig 250 Kr. pr. Barn. Trækker man herfra et Fripladstilskud paa 90 eller 100 Kr., bliver der endda tilbage et betydeligt Beløb til Forældrene at betale ved Siden af, hvad der i øvrigt skal til.

Det maa ogsaa erkendes, at det er blevet betydeligt dyrere at drive Skole i Dag end i 1928. Det gælder ikke mindst Udgifterne til Husleje, Vedligeholdelse, Renholdelse og Undervisningsmidler. Det vilde derfor være rimeligt, om Driftstilskuddet under § 5, 1ste Stykke, d., blev ansat en hel Del højere. En bedre Tilskudssats her vilde gøre det muligt for Skoleejere at ofre noget paa Bygning og Inventar samt at holde Undervisningsmidler og Samlinger i god Stand. Da Skoleejerne naturligvis altid kommer til at bære en væsentlig Del af Udgifterne, vil dette være tilstrækkelig Garanti mod Overdrivelser af nogen Art. I øvrigt bør man sikkert stille imod, at de statsunderstøttede private Eksamensskoler i størst mulig Udstrækning gaar over til at blive selvejende Institutioner, idet Handel med Skoler, der i udstrakt Grad nyder offentlig Støtte, ikke bør kunne udnyttes til privatøkonomisk Gevinst.

Løntilskuddet er for Skolebestyreres Vedkommende sat til 804 Kr. aarlig. Vilde det ikke være rimeligt, om man forhøjede dette en Del, saaledes at det f. Eks. kom til at udgøre Halvdelen af det Reguleringstillæg, en kommunal Skoleinspektør til enhver Tid oppebærer? Til Bestyrerens Alderstillelæge yder Staten de samme aarlige Satser og efter samme Anciennitetsberegning, som til enhver Tid i Henhold til Lovgivningen gælder for Skoleinspektører ved de kommunale